

Évkönyv

Jövő héten emlékezik fennállásának 75 éves jubileumára Szeged legrégebbi középiskolája, a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola. Az intézmény életének nevezetes eseményére dekoratív évkönyvet adtak ki dr. Diós József igazgató szerkesztésében, bevezetőjével. Az évkönyvet Kiss László nyugalmazott igazgatóhelyettes állította össze.

Az olvasó fellelheti az igazgatók, tanárok neveit, a pedagógusok tudományos, irodalmi munkásságának címdokumentumait, s gazdag illusztrációkkal színesítve értékes tanulmányok teszik teljessé az iskolai oktató-nevelő munkát reprezentáló kiadványt. Korunk társadalmi követelményeiről és a nevelés feladatairól dr. Mohácsi Józsefné, a világnézet neveléséről Bakai Ferenc, az egyéniség szerepéről a történelem tanításában dr. Bokor István, a programozott oktatásról dr. Diós József, dr. Kovács Miklósné és Török Imréné, a fizika oktatásában alkalmazott írásvetítőről dr. Lang Jánosné, a közös ének szerepéről az embernevelésben dr. Nagy István, a szegedi népzene történetének adatairól dr. Mihálka György, az idén befejezett tanév történetéről az iskola igazgatója írt dolgozatot.

CSAK ŐSZINTÉN

Gondolatok egy taggyűlés után

Szegedi jutagyrár párttaggyűlése alig félóráig tartott. Pontosan annyi ideig, míg a titkár komótosan felolvasta a beszámolót, két asszony meg a lehetetlen buszmenetrendet kritizálta. Más hozzászólás nem lévén, az ötvenegyházy ember elindult haza.

S amit nem mondtak el a gyűlésen, azt az úton kezdték vitatni. Mérgesen vagy medítálva, ahogy a hangulatuk diktálta. Őszintén szólva, már akkor, a gyűlésen az volt a gyanúm, hogy az emberek nem a téma híján maradtak némák. Valami másért... Aztán beszélgettem velük a gépek mellett és a munkaasztalnál, az éjszakai műszakban, s kint a vasárnapi korzón. A hallottak végképp meggyőztek: érdemes felidézni a nyúlfarknyi gyűlés ügyét.

Napi dolgok

Kiváltképp azért, mert a kitűzött napirendi pontok, s a jutagyráriakat foglalkoztató gondok között kísérteties az azonosság. Hiszen a gyűlésen a társadalmi morált, s ennek vetületét, a gyári helyzetet kellett volna értékelni.

Tehát azt, amivel szemben senki közülük nem érdeklődött, az életük eseményeit kis és nagy kérdéseit jelenti. Pontosabban, hogy X miért kapott a társainál magasabb prémiumot az elmúlt negyedben, Y-t miért helyezték át megkérdőjelezése nélkül, amikor jól végezte munkáját, miért gyengék a munkakörülmények, s az utánpótlás miért jön be olyan nehezen a kapun. Csak néhányat soroltam fel a naponta elhangzó dolgokból — amelyeknek tényleg ott lett volna a helyük az üzem kifejezetten erre hivatott politikai fóruma előtt.

De hát, mint mondtam, mégsem volt ott. Nézzük meg, miért.

Sok mindent szoktak ilyenkor emlegetni. Többek közt azt is, hogy a munka után fáradtak már az emberek, nem kívánczik egyikük sem órákat „leragadni”; meg aztán a kétkezieknem nem kényerűk a beszéd, pláne a nyilvánosság előtt. Igaz, van ebben valami, ám azonnal hozhatunk ellenpéldákat, nem is a régmúltból. Nemrég a szegedi ládagyárban alakult ki olyan szikrázó párbeszéd a vezetőség, s a munkások között, hogy a jegyzőkönyvvezető minduntalan az igazgató felé pislogott — írja-e? Az meg intett vissza, hogy természetesen. Pedig ott nem kevesebbről volt szó, mint arról, bizzanak-e a munkások saját vezetőikben. S ott szintén nyolc órai kemény munka után került sor a gyűlésre.

Nagyvonalúan

Igen, az ok más lehet. Pillantsunk bele a beszámolóba, amely mint említettem, a jutagyrári morál, s a társadalmi tudat „helyzetét” igyekezett megközelíteni. De hogyan? — azt tudtuk meg belőle: az árvízvédekezésben több mint százán vettek részt, tehát a társadalmi tudat a gyárban jó. (!) Továbbá a vezetők segítik a demokrácia kibontakozását, nem volt olyan eset, amely a dolgozók éles felháborodását váltotta volna ki. A brigádok száma elérte a 34-et, a munkakörülmények viszont csakugyan nem a legjobbak — de „foglalkozunk velük”. S végezetül a nagy gondot csak érintette az előterjesztés: „fokozott figyelmet kell fordítani a vidéki dolgozók politikai nevelőmunkájára; az évi bérfejlesztés kevésnek látszik.”

Körülbelül ennyiben lehet összefoglalni az anyagot. Mit tehet ehhez hozzá a művezető, a szöveg, vagy akár az igazgató? Hogyan kapcsolódjon ezekhez, mi indítja őt arra, hogy érveljen, vitálkozzon, mi kényszerítene, hogy a maga véleményét hozzáfűzze? Pláne úgy, hogy a nehezét — valaminek a kimondását — ráhagyták, a

beszámoló nagyvonalúan, a felszínen mozogva pedig elkerülte az allergikus pontokat.

A X. pártkongresszus, a társadalmunkban azóta megélevenedett demokráizmus, a saját dolgaink iránti őszinteség igénye diktálja azt, hogy ne legyünk szegénylősek sem hibáinkkal, sem erényeinkkel szemben, mert enélkül nem lehetséges szót érteni, megbízható információkat gyűjteni. Nem ismerhetjük meg igazán az embereket foglalkoztató gondokat, s így hogyan szabjuk meg tennivalóinkat, miként képzünk magunknak programot? S főként hogyan keressük megoldást?

A szegedi jutagyrár esetében különösen aktuális lenne az ott dolgozók élet- és munkakörülményeiről kom-munista felelősséggel, a párttaggyűlés nyilvánossága előtt vitatkozni. Hiszen a KSZV-nek ebben a gyárában talán a legelmaradottabb a technika — azaz legnehezebb a munka —, az öreg, gyakran agyondrótózott masinákkal pedig az sem tud termelni, aki szeretne, aki pénzt akar keresni. Ez pedig szoros összefüggésben van a többnyire a környékről bejáró, szerszám nélküli munkások között élő emberek magánéletével. Tény, hogy kevésnek látszik ebben a könnyűnek tartott, de valóban nehéziparnak számító szakmában az évi 3-4 százalékos bérfejlesztés, (a szakmák között a kereset szempontjából az utolsó előtti).

Félidőben

A párt politikája a tömegek, a munkások politikája; bizonyosság erre az, hogy a X. kongresszus határozatait, s az embereket foglalkoztató gondolatok között nagyon szoros az összefüggés. Ezt sosem szabad elfelejteni, szem elől tévesztani. De azt sem, hogy a határozatokat a gyakorlatban, az életünkben csak azokkal lehet megvalósítani, akiknek érdekében, s akikhez szól. Egy-egy párttaggyűlés a kommunista számára fontos, s elmulaszt-hatatlan alkalom arra, hogy felmérjék, mit tettek ennek érdekében, s mit kell még tenni. Amikor a X. kongresszus határozatainak végrehajtásában a félidőben járunk, leszögezhetjük: sok tervünk már valósággá vált, de néhány még megvalósításra vár, s van olyan is, amely csak nehezen akar a cél felé haladni. A becsületes szándékú emberekkel, a kommunistákkal kell megkeresni az akadályok elhárításának a módját. De ahhoz, hogy ideig eljussunk, előbb őszintén kell egymással szót érteni, a világról sem lehet mellébeszélni, óvatoskodni. Mert ha így teszünk, saját magunkra rakunk újabb és fölösleges ballasztokat.

Matkó István

A Volán vendégmunkája

Szegedi gépkocsivezetők Csehszlovákiában

A Szegedi Volán 10-es egy prágai építőipari vállalat korszerű, nagy teljesítményű gépekkel rendelkezik, amelyeket csak megfelelő feladatokkal lehet gazdaságosan kihasználni. Előfordul, hogy az erős munkagépeknek Csongrád megyében, sőt Magyarországon sem akad ilyen, ezért a Volán tröszt és szegedi vállalata — élve a KGST-országok szocialista együttműködésének lehetőségével — szomszédainknál keres munkát. Így került néhány hónappal ezelőtt Csehszlovákiába 10 nagy Tátra gépkocsival 36 szegedi, Csongrád megyei Volán-gépkocsivezető. A szerződés értelmében

megélték az első helyen, megelőzve a Tisza-parti gimnázium első csapatát, míg a harmadik helyen a Tisza-parti gimnázium második csapata végzett. A lányok csapatversenyében a Tisza-parti gimnázium szerelte meg az első helyet, a második a MUM 624. II-es csapata végzett, a harmadik helyezett pedig a ruhagyár csapata lett. A győztes csapatok egy évig őrizhetik a versenyen elnyert vándorserleget.

Honvédelmi verseny ifjúgárdistáknak

Harmadik alkalommal rendezte meg a KISZ városi bizottsága és az Ifjú Gárda városi parancsnoksága Szeged felszabadulásának évfordulójára kiírt városi honvédelmi versenyt. A versenyen 9 fiú és 6 lánycsapat vett részt. A 2 ezer méter hosszú és 6 állomással nehezített pályán jól vizsgázott a mintegy 50 fiatal. Az elméleti és gyakorlati feladatokat egyaránt jól oldották meg. A fiúk versenyében a városi díszszakasz Ifjú Gárda-csapata

végzett az első helyen, megelőzve a Tisza-parti gimnázium első csapatát, míg a harmadik helyen a Tisza-parti gimnázium második csapata végzett. A lányok csapatversenyében a Tisza-parti gimnázium szerelte meg az első helyet, a második a MUM 624. II-es csapata végzett, a harmadik helyezett pedig a ruhagyár csapata lett. A győztes csapatok egy évig őrizhetik a versenyen elnyert vándorserleget.

Ismerd meg Szegedet!

Érdekes kezdeményezés indult el a MÁV nevelőotthon MSZBT-csoportjától és Várnagy Ferenc nevelőotthoni tanártól. A Hazafias Népfront városi bizottságával és a KISZ városi bizottságával „Ifjúági séták” címmel versenyt hirdettek szegedi középiskolák kollégiumok, diákoknak és nevelőotthonok fiataljai részére. A verseny célja, hogy a Szegedre került fiatalok megismerjék a város földrajzi, történelmi, művészeti, történelmi, irodalmi, munkássági nevezetességeit.

Az ötfordulós verseny november 4-én indul és december 17-ig tart. Tizenkét szegedi kollégium nevezett be tízfős csapatokkal. A győztes csapat elnyeri a Hazafias Népfront emlékszerleget. A mostani verseny elindítója egyévenként ismétlődő sorozatnak, melynek célja, hogy a Szegedre kerülő elsős kollégista középiskolások minél hamarabb és minél mélyebben megismerjék Szegedet, azt a várost, amely néhány évig otthont ad nekik.

Csernus Mariann előadóestje

Psyché, egy hajdani költő, egy vidám, könnyű vérű, csúfondáros énekesmadár: Weöres Sándor leleménye. A sohasem élt, de a 19. század elejére elképzelt költő verseinek megjelenése irodalmi szenzáció volt annak idején. És szenzáció lett az

is, ahogyan ezt az izgalmas anyagot Csernus Mariann, a Nemzeti Színház művésznője monodráma formájában szervezte, hogy felfedezte benne az emberi tragikumot. Mert Weöres ezekben a laza csokorba kötött ciklusokban egy ember, egy szenvedélyes, színes életű, bátor, igaz szívű nő sorsát-tragédiáját írta meg.

Még hozzá úgy, mintha egyenesen színpadra-pódiumra képzelte volna. Epikailira keveredik és egy élet táru föl benne, a kamaszlány heveléseitől az öregedő önkéntes lemondásának szomorúságáig. Pontosán úgy, ahogyan az anyagot Csernus Mariann a nagy pesti siker után tegnap este Szegeden, a Bartók Művelődési házban előadta.

Hogyan adta elő? Sokszí-nűen, ezernyi árnyalatot egybefogva és egységes alakot teremtve. A költő-grófnő, aki bejárta Európát, találko-zott Goethével és Beethovennel is, de élt felvidéki cigányházban is, s volt gazdag és koldússzegény, szenvedélyes szerető és zárdalako szűz, odaadó szerelmes és az emancipáció tomboló híve: Csernus Mariann ezt az embert formálta hús-vér alak-ká.

Bíróság előtt a rendőrgázoló gépkocsivezető

A szegedi járásbíróság közlekedési tanácsa tegnap tárgyalta Bódi János 30 éves, a Móra Ferenc Tsz agrónomusa (Szeged, Külterület 4. szám alatti lakos), közlekedési bűncselekményét. Lapunkban annak idején be-
számoltunk olvasóinknak arról, hogy Bódi János július 31-én este 9 óra tájban, GAZ-típusú gépkocsival el-
űtötte az Algyői úton a szol-gálatát teljesítő Tóth Antal 32 éves rendőrmestert, aki a helyszínen meghalt. Az agrónomus megállás nélkül, segítségnyújtást nem adva továbbhajtott, s mintha mi sem történt volna, nyugodtan lefeküdt. Akkor sem je-lentkezett önként, jószántá-ból, amikor a rendőrség szé-le-s körű nyomozást indított, az akkor még ismeretlen tet-es kézrekerítésére.

A vádlott a tárgyaláson is azt állította, hogy mindössze 60 kilométeres sebessé-gel hajtott, előre 25 méter-nyire látott, s a nagyerejű csattanás után azért hajtott tovább, mert úgy vélte özet-űtött el. A gépkocsit más-nappal reggel leadta a tész-műhelybe javításra, s azt minden gyanú nélkül átvet-t és kiadta munkára Boros Endre művezető.

A vádlott most is azt val-lotta, hogy aznap délb-n mintegy másfél decinyi ko-nyakot ivott a Móra Ferenc Tsz csirkecsárdájában, dr. Bakó Ferenc Hódmezővásárhely, Lumumba utca 8. szám alatti mezőgazdász barátjá-val. Azt követően ugyancsak vele és a délutáni órákban — akkor már Hódmezővá-sárhelyen — néhány korty sört ittak. Ennek hatását érezte visszafelé jövet, veze-tés közben. Dr. Bakó Ferenc viszont azt vallotta, hogy nem dél körül, hanem reg-gel 9 óra tájban fogyasztot-tak közösen konyakot, Hód-mezővásárhelyen viszont Bódi lényegében nem ivott. Ar-ra nem tudott emlékezni a tanú, hogy aznap Bódi laká-sán is fogyasztottak volna szeszes italt, noha visszaem-lékezett, hogy ott volt ko-nyak, sőt első ízben akkor járt agrónomus barátja la-kásán.

A bíróságnak semmi ada-nics arról, hogy Bódi Já-nos milyen mértékben volt alkoholos állapotban a gá-zolás pillanatában. A vádlott vallomása szerinti ital-mennyisége a mérvadó. Erre

szorítkozott az orvosszakértő is, amikor kijelentette: ha Bódi János a kérdéses na-pon csupán dél körül fo-gyasztott másfél decinyi ko-nyakot, akkor este 9 óra táj-ban, amikor a gázolás tört-ént, annak hatását már egyáltalán nem érezhette.

A vádlott viszont azzal hozakodott elő, hogy a tész-ben, amikor a növényvédő szerekkel való munkát el-lenőrizte, böre felszívhatott a mérgező anyagokból, ame-lyek gátolhatták szervezete-ben az alkohol normális fo-lyamatú lebomlását. Védő-űgyvédje is ezzel érvelt, sőt azzal, hogy a gázolás pilla-natában a vádlott epilepsziás állapotba kerülhetett, noha ilyen tünetet annak előtte so-ha nem észlelték rajta. Egyébként is vesebántal-makra szedett gyógyszert, szeszes italt sem lett volna szabad fogyasztania.

A tárgyalás „érdekessége” Boros Endre tész műhely-vezető tanúvallomása volt. Miután elmondotta mondó-káját, az ügyész leplezte le, mivel a tanú akkor is bent volt a tárgyalóteremben és utána is, amikor a vádlott meghallgatása folyt. Az ügyésznek arra a kérdésére, hogy ismeri-e a KRESZ-mó-dosítást, amely 1971. január-jában lépett életbe, Boros Endre kijelentette — bár rendelkezik jogosítvánnyal —, hogy nem. A KRESZ-mó-dosításban ugyanis szerepel, hogy az olyan gépkocsit, amelyen balesetre következ-tethető rongálódást észlelnek, a műhelyfőnököknek, műveze-tőnek — ez esetben Boros Endrének is — jelenteni kell a rendőrségnek. Boros ezt elmulasztotta, s éppen ezért ellene már korábban kellett volna indítani bünte-tőeljárást, hiszen mulasztá-sával késleltette a rendőrség eredményes nyomozását is.

Az ügyész újabb tanúk ki-hallgatását indítványozta. Hasonlóképpen a védőügyvéd is, aki védené ügyében el-meorvosi szakvizsgálatot kért az alkoholos állapot és a fáradtság megállapítására, és vegyész is, hogy az állí-tólagos növényvédő szerek, mint mérgek, milyen hatá-sal voltak a vádlottra a gá-zolás pillanatában. A bíróság az indítványokat elutasítot-ta, s a tárgyalás folytatását október 17-re tűzte ki.

L. F.

Marx téri kérdések

Hamarosan új köntösben mutatkozik be a Marx tér a szegedieknek. Mint már ko-rábban hírül adtuk, a környék megszokott színtöltője, a zsidópiac, a Szent István térre költözik, de gazdagabb is lesz ez a terület az új vásárpavilonnal és a befejezés előtt álló piaci csarnokkal.

A két épület alaposan megváltoztatja a tér jelenlegi képét. Az ipari vásár terü-leének bővítése épp ezért nem kis aggóda-lommal töltötte el a butikok tulajdonosait és szép számú vevőkörüket is. A határ-időről tudtak csupán, ameddig ezen a he-lyen árulhatnak-vehetnek, arról azonban nem, hogy mi lesz a sorsuk ezután. A vá-sárlók között még olyan hírek is szárnyra kaptak, hogy talán — otthon híján — megszüntetik ezeket az állami kereskede-lem mellett oly jó szolgálatot tevő bu-tikokat. A tulajdonosok pedig arra várták a választ, vajon hol — a város melyik ré-szén — üthetik majd fel újból sátorfájuk-at.

A városi tanács kereskedelmi osztályán megtudtuk: szó sincs arról, hogy meg-fosszák Szegedet ezektől a kis üzletektől. Jelenlegi helyükön valóban „útban van-

nak”, tehát el kell költözniük. Ám nem messzire, csupán a tér, illetve a buszpá-lyaudvar másik oldalára.

A másik kérdés, amely foglalkoztatja a Marx tér „törzsközönségét” az, hogy a ké-szülő piaccsarnokban mit lehet majd vá-sárolni, és kiktől. A kereskedelmi osztá-lyon erre is megkaptuk a választ. A piac-csarnok 900 négyzetméter alapterületén kizárólag élelmiszert árúsítanak majd. He-lyet kap itt az Új Élet, a Móra Ferenc, a forráskúti Haladás Tsz, a Konkordia Sző-vegészeti Vállalat, a Városellátó Szövet-kezet Vállalat, a MEK, a Szegedi és a Szatymazi ÁFESZ, a Szegedi Állami Gaz-daság, a Csongrád megyei Tejipari Vállá-lat és a szegedi ELIKER. A Csongrád me-gyei Vendéglátó Vállalat étkezőbúfét nyit itt.

A csarnok mindennap árusít, nem csu-pán a piaci napokon.

Az építkezés befejezésének határideje — a szerződés szerint — december 15., a ki-vitelezők szerint, sajnos, valamivel később lesz készen.

Ch. Á.